

УДК 658.005

ВІДНОВЛЮВАНІ ВИДИ ЕНЕРГЕТИКИ ХХІ СТ. ТА ЇХ ВІДОБРАЖЕННЯ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВ

Кочут Ірина

*Львівський національний університет імені Івана Франка
79008 м. Львів, проспект Свободи, 18
E-mail: kochutiryna@gmail.com*

У статті розкрито інформацію про відновлювані види енергетики ХХІ ст. та їхнє відображення у системі бухгалтерського обліку. Описано де можна розвивати ці види на території України. Важливим є те, що не кожне підприємство має достатню кількість ресурсів для запровадження енергозберігаючих технологій. Тому, є важливим те, щоб перехід на нові види технологій взяла на себе держава.

Ключові слова: інформація, енергозбереження, облік, використання, види, підприємства, енергія, ресурси, впровадження, використання.

Однією з головних проблем покращення енергобезпеки підприємств є використання енергозберігаючих технологій. Згідно закон України «Про енергозбереження» енергозбереження - це діяльність, яка спрямована на раціональне використання та економне витрачання первинної та перетвореної енергії і природних енергетичних ресурсів в національному господарстві і яка реалізується з використанням технічних, економічних та правових методів [14]. Кожне підприємство при створенні ставить перед собою цілком конкретну ціль, яка пов'язана із виробництвом продукції, виконанням робіт та наданням послуг. Підприємства у зв'язку зростання вартості електроенергії, вимушені вишукувати варіанти більш дешевих видів енергії, наприклад, інвестування у допоміжні виробництва. Це потребує відповідних розробки організації і методику відображення в бухгалтерському обліку.

Проблеми використання відновлюваних видів енергії присвячені теми вчених науковців, таких як: В. Г. Литовченко, М. В. Стріха, Є. І. Базарова, В. В. Гришка, С.В. Свірко, М. Ф. Кулика, О. К. Медвідовського, О. Дембновецького, В. Кухаря, Г. Ковтуна, Є. Кузьмінського та багато інших. Проте й досі невирішеною залишається проблема організації та методики обліку відновлюваних видів енергоресурсів на підприємствах.

Мета. Дослідити основні відновлювані види енергії та відображення їх у системі бухгалтерського обліку.

Виклад основного матеріалу. В енергетичній сфері на початку ХХІ століття є велика кількість відновлюваних видів енергозбереження, а саме: біоенергетика; вітроенергетика; енергія сонця; гідроенергетика; геотермальна енергія; енергія

довкілля, зупинимось на кожному з них. Схематично ці види енергії можна відобразити так, як на рисунку 1.

Рис.1 Види енергозбереження (опрацювання власне)

Кожен із цих видів енергії підприємства можуть використати для економії витрат. Для України біоенергетика є одним із стратегічних напрямків розвитку сектору відновлюваних джерел енергії, враховуючи високу залежність країни від імпортних енергоносіїв, в першу чергу, природного газу, і великий потенціал біомаси, доступної для виробництва енергії. Цим видом енергії у першу чергу можуть скористатися підприємства-виробники сільськогосподарського профілю і ті, що розташовані у сільській місцевості. Україна має досить великий потенціал для розвитку власного ринку біопалив, що набуває особливого значення в умовах нестабільності світової економіки, зростання цін на традиційні енергоносії, а також залежності нашої країни від імпорту вуглеводнів. Найбільш ефективною сировиною для біопалива в Україні можуть бути відходи господарської діяльності, деревини та сільського господарства [12].

В Україні для забезпечення раціонального використання енергетичного потенціалу лісової біомаси необхідні регіональні цільові програми заміщення викопних енергетичних ресурсів деревним біопаливом. При їх реалізації потрібно звернути увагу на вирішенні наступних питань:

- забезпечення заготівлі, збору, переробки та транспортування до котелень наявної деревної біомаси, яка створюється на ділянках головного та проміжного користування;
- створення територій з вирощування енергетичної деревини;
- забезпечення поступового поетапного збільшення обсягів планових лісозаготівель з урахуванням зміни вікової структури деревостанів головних лісотвірних порід;
- будівництво лісових доріг для забезпечення транспортного доступу до ресурсів деревної біомаси, особливо в гірських регіонах;
- забезпечення глибокої переробки деревини, що дозволить ефективніше використовувати лісосировинні ресурси та їх відходи.

На думку Хомового С.М., важливим елементом обліку біоенергетичної інформації, є нормативний метод обліку біоенергетичних витрат і контролю біоенергетичної собівартості.

Наступним видом відновлюваної енергії є вітроенергетика. Вітроенергетика - сукупність засобів перетворення енергії вітру в електричну енергію. Продуктивність і ефективність використання вітрових установок суттєво залежить від швидкості вітру, тому цей параметр є головним при визначенні доцільності встановлення вітрових установок.

На думку експертів, у світі до 2020 року суттєво збільшаться показники виробництва електроенергії з альтернативних, екологічно чистих джерел.

Найкращим місцем для побудови вітроенергетичних станцій великої потужності є такі регіони як: Крим, Карпати, узбережжя Чорного та Азовського морів, Донеччина, але це не означає, що в інших регіонах розвиток вітроенергетики не є доцільним.

На території України є незначна кількість вітроенергетичних станцій (Таб. 1).

Таблиця 1

Діючі вітрові електростанції України

Область України і назва ВЕС	Кількість вітрових електростанцій
Львівська, Східницька ВЕС	1
Донецька, Новоазовська ВЕС	1
Запорізька, Ботієвська ВЕС	1
Луганська, Краснодонська ВЕС, Лутугинська ВЕС	2
Миколаївська, Дмитрівська ВЕС	1
РАЗОМ	6

З даних в таблиці, видно, що в Україні вітроенергетика не є широко розвинутою. Потрібно розвивати таку систему енергії.

Енергія сонця. Сонце – це невичерпне джерело енергії.

За останні десятиліття технологія сонячного перетворення досить швидко розвивалася. Були встановлені панелі сонячних батарей на третьому супутнику, в СРСР який було виведено на орбіту 15 травня 1958 року, від тоді ні один космічний апарат не обходиться без них. В теперішній час людство використовує сонячні батареї як ідеальне джерело перетворення енергії сонця на тепло, тим самим дозволяють заощадити витрати у побуті та у виробництві. За допомогою сонячних батарей працює багато транспортних агрегатів: автомобілі, човні і навіть екстремальні літаки. У 2010 році було здійснено політ на літаку, який протримався у повітрі 24 години.

Україна є досить перспективною країною за рівнем надходження сонячної енергії на одиницю площі. За рік один квадратний метр поверхні на півдні України отримує 1900 кВт сонячного випромінювання, а на екваторі 2300 кВт. На території України є значна кількість електростанцій (табл.2).

Згідно розробленої мною таблиці можна побачити, те що найбільша кількість сонячних станцій знаходиться у Вінницькій та Херсонській областях. Також багато станцій є у Дніпропетровській, Кіровоградській та Одеській областях.

Ще одним видом енергозбереження є гідроенергетика.

Гідроенергетика відноситься до області господарсько-економічної діяльності людини, і є сукупністю великих природних і штучних підсистем, які слугують для перетворення енергії водного потоку в електричну енергію.

Таблиця 2

Електростанції України

Область України	Кількість сонячних електростанцій
Вінницька	22
Дніпропетровська	10
Донецька	2
Житомирська	2
Закарпатська	5
Запорізька	6
Івано-Франківська	6
Київська	2
Кіровоградська	13
Луганська	1
Львівська	7
Миколаївська	3
о. Зміїний	1
Одеська	13
Рівненська	1
Тернопільська	7
Харківська	4
Херсонська	21
Хмельницька	5
Черкаська	4
Чернівецька	2
Разом	137

При використанні гідропотенціалу малих річок України можна досягти значної економії паливно-енергетичних ресурсів, причому розвиток малої гідроенергетики сприятиме децентралізації загальної енергетичної системи, чим вирішить ряд проблем в енергопостачанні віддалених і важкодоступних районів сільської місцевості. Мікро-, міні- та малі ГЕС можуть стати потужною основою енергозабезпечення для всіх регіонів Західної України, а для деяких районів Закарпатської та Чернівецької областей – джерелом повного енергозабезпечення. На гідроенергетику припадає лише 5,2% загального виробництва електроенергії. Однак розміщення їх повністю залежить від природних умов, а виробництво електроенергії має сезонний характер.

Основними перевагами використання гідроенергетики:

- ✓ використання відновлюваної енергії
- ✓ є дуже дешевою електроенергія
- ✓ робота не супроводжується шкідливими викидами в атмосферу
- ✓ швидкий вихід на режим видачі робочої потужності після включення станції.

Водночас, гідроенергетика має певні недоліки, а саме:

- ✓ затоплення орних земель
- ✓ будівництво ведеться там, де є великі запаси енергії води
- ✓ на гірських річках небезпечно через високу сейсмічність районів

З даних таблиці 3 видно, що на велику кількість річок нашої України, є лише 24 гідроелектростанції. Цю систему енергоресурсу потрібно розвивати на виготовлення енергії.

Термін «геотермальна енергія» буквально означає, що це – тепло землі.

Основним джерелом цієї енергії є постійний потік тепла з розжарених надр, направляючи до поверхні землі.

Джерела геотермальної енергії можливо виявити в трьох основних зонах - там, де стикаються дві тектонічні плити, при цьому одна з них рухається під другою:

- субдукційна зола (наприклад, Японські острови та Анди в Південній Америці);
- зони, де магма виходить на нижній горизонт ґрунту чи просто на поверхню (Каліфорнійська затока, рифові долини в Африці, Середньо-атлантичний хребет);
- "гарячі точки", в яких магма постійно витискається на поверхню Землі (Гаванські острови).

Перспективними для розвитку геотермальної енергетики в Україні вважаються три географічних регіони:

- Карпатський геотермічний район (частини Волинської, Тернопільської, Чернівецької і майже повністю території Львівської, Івано-Франківської та Закарпатської областей).
- Територія АР Крим (особливо ресурси Керченського півострова) [13,4]
- район Дніпровсько-Донецької западини, який охоплює територію Чернігівської, Сумської, Полтавської, Харківської, Дніпропетровської, Донецької і Луганської областей [13,2,3].

Енергія доквілля – це енергія, яку отримують з залишків життєдіяльності тварин, біологічних відходів харчової промисловості та каналізаційних стоків.

Виробництво енергії відбувається шляхом виготовлення біогазу з твердих або рідких видів відходів. Для цього будують спеціальні біогазові станції, які можуть бути встановлені на каналізаційних очисних спорудах, на фермах та підприємствах переробки сільськогосподарської продукції або на полігонах твердих побутових відходів. Основною складовою біогазу є газ метан, який потенційно може замінити використання природного газу в Україні.

Україна має великий потенціал біомаси, доступної для виробництва енергії. Основними складовими цього потенціалу є відходи сільського господарства, відходи деревини, а в перспективі - енергетичні культури, вирощування яких почало активно розвиватися в останні роки.

Відходи – будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворилися у процесі виробництва чи споживання, а також товари (продукція), що повністю або частково втратили свої споживчі властивості і не мають подальшого використання за місцем їх утворення чи виявлення і від яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення (табл. 4).

Перераховані вище усі напрямки заміни традиційної енергії потребують фінансової підтримки. Не кожне підприємство має достатню кількість ресурсів для запровадження енергозберігаючих технологій. Тому, є важливим те, щоб перехід на нові види технологій взяла на себе держава. Знаємо, що одним з пріоритетів держави є досягнення енергетичної незалежності.

Таблиця 4

Види відходів доквілля

Вид відходів	Походження
Побутові	відходи що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення.
Тверді	залишки речовин, матеріалів, предметів, виробів, товарів, продукції, що не можуть у подальшому використовуватися за призначенням.

Для спорудження ґрунтових теплообмінників можуть використовуватись земельні ділянки, не зайняті дорогами та забудовою, як у межах садиб, так і на землях загального користування.

Енергосилові допоміжні виробництва створюються з метою забезпечення підприємства усіма видами енергії: електроенергії, води, тепла, пари, стиснутого повітря тощо.

В процесі діяльності підприємств в значних обсягах споживається електроенергія, вода, тепло для забезпечення роботи як основних, так і допоміжних та обслуговуючих виробництв.

Джерела забезпечення підприємств електроенергією, водою і теплом поділяють на:

1) власні (стаціонарні і пересувні електростанції), які є власністю підприємства, водонапірні башти, котельні тощо;

2) залучені — які не є власністю підприємства, але забезпечують його електроенергією, водою і теплом тощо [10].

Бухгалтерський облік у залежності від обрання того чи іншого способу, забезпечення підприємства електроенергією, водою чи теплом може бути реалізоване шляхом:

а) споживання лише із залучених джерел;

б) споживання лише із власних джерел;

в) споживання одночасно із залучених і власних джерел.

За умов споживання підприємством електроенергії, води і тепла лише із залучених джерел плата за спожиту її кількість проводиться у порядку обліку розрахунків із постачальниками, а включення її вартості до витрат того чи іншого підрозділу здійснюється як окремої статті калькуляції (дебет рахунку 23 “Виробництво”, 91, 92, 93 і кредит рахунку 63 “Розрахунки з постачальниками та підрядниками”).

Можна зробити висновок, що варіант а) по забезпеченню підприємства електроенергією, водою і теплом не є предметом обліку допоміжних енергосилових виробництв, а отже, і предметом для розгляду по даному питанню [10].

На думку, проф. Левицької С.О., організація бухгалтерського обліку — раціональна система відображення операцій і результатів діяльності з урахуванням економіко- організаційних особливостей підприємства, результати впровадження

якої гарантують достовірність інформації, їх повноцінність для прийняття оперативних та стратегічних рішень [9, с. 17]. «Найефективніше виконання функцій бухгалтерського обліку забезпечується комплексом заходів, які і визначають раціональну організацію обліку», зазначав професор М.В. Кужельний [8, с. 302].

Професор Свірко С.В., виділяє первинний, поточний та підсумковий етапи. Першим (початковим) у процесі бухгалтерського обліку є етап первинного обліку, що характеризується наступною сукупністю операцій: 1) виявлення інформаційних даних стосовно об'єктів обліку; 2) вимірювання на базі системи показників, застосовуваних у бухгалтерському обліку (грошові, натуральні, трудові); 3) фіксування інформації у відповідних носіях облікових даних — документах. Другий етап — поточного обліку — складається з таких операцій: 1) реєстрації інформації, здобутої в результаті первинного обліку, у системі рахунків бухгалтерського обліку; 2) реєстрації інформації в носіях інформації даного етапу обліку — облікових реєстрах; 3) групування та перегрупування показників інформаційних даних. Третій етап облікового процесу — підсумковий, містить такі операції: 1) узагальнення інформаційних даних поточного обліку у вигляді відповідних форм звітності; 2) передача результативних даних зовнішнім та внутрішнім користувачам; 3) зберігання інформаційних даних первинного, поточного та підсумкового обліку, формалізованих у вигляді облікових документів, реєстрів та звітності [15, с. 8-9]. Як зазначено у Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій, є підставою для бухгалтерського обліку таких операцій [14]. У статті 1 цього Закону первинний документ — це документ, що містить відомості про господарську операцію і підтверджує її законність. Головними вимогами підприємств, що займаються виробництвом біоенергії, до первинних документів є:

1) рух документів повинен бути прямоточним, тобто виключати непрямі маршрути;

2) повинні дотримуватися принцип однократного перебування документа в одному структурному підрозділі чи в одного виконавця;

3) різні операції з обробки документів слід виконувати паралельно, щоб скоротити час перебування у сфері діловодства та підвищити оперативність виконання.

Очевидним є те, що первинний облік на підприємствах потребує значних змін, але теперішні підприємства працюють за «старими» методами, та не бажають вводити хоча б якісь удосконалення.

Облік витрат, пов'язаних із виробництвом електроенергії власними електростанціями, а також облік кількості і вартості електроенергії, яка надійшла зі сторони, здійснюють на рахунку 23 «Виробництво» і зокрема на одному із його субрахунків «Електропостачання». Затрати по дебету рахунку 23 субрахунку «Електропостачання» обліковують помісячно у розрізі таких статей калькуляції:

1) затрати на оплату праці (рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам»;

2) відрахування на соціальні заходи (рахунок 65 «Розрахунки за страхуванням»;

3) амортизація (рахунок 13 «Знос (амортизація) необоротних активів»);

4) паливо (рахунок 203 «Паливо»);

5) енергія (рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»);

6) роботи і послуги (аналітичний рахунок «Ремонти електрообладнання» субрахунку «Ремонтна майстерня» рахунку 23 «Виробництво» або рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»);

7) страхові платежі (рахунок 39 “Витрати майбутніх періодів”);

8) інші затрати (22 “Малоцінні та швидкозношувані предмети”).

Треба зазначити, що в кінці кожного місяця завідуючим електростанцією або старшим електриком подається до бухгалтерії підприємства виробничий звіт по електропостачанню. В звіті наводяться дані про відпрацьований час (кількість годин і днів) працівниками даного підрозділу, суми нарахованої їм заробітної плати, вартість списаних малоцінних та швидкозношуваних предметів, витрати нафтопродуктів на роботу електростанції, а також дані про вироблену і отриману зі сторони електроенергію і її використання за споживачами (підрозділами основного, допоміжного і обслуговуючих виробництв, зовнішніх споживачів і т. ін.) із зазначенням по кожному з них кількості спожитих кіловат-годин.

Разом із виробничим звітом до бухгалтерії передаються і первинні документи, які стали підставою для включення до нього певних затрат: “Табель обліку робочого часу”, “Акт списання малоцінних та швидкозношуваних предметів” [10].

За даними виробничого звіту по електропостачанню бухгалтером, який відповідає за облік витрат на підприємстві, здійснюються записи за відповідними статтями калькуляції у книзі обліку витрат виробництва при журнально-ордерній формі обліку, або до Відомості 5-М при спрощеній формі обліку. За умови використання автоматизованої форми бухгалтерського обліку дані переносяться на магнітні носії ЕОМ.

Треба зауважити, що не на всі статті витрат по електропостачанню можна отримати інформацію із виробничого звіту. Так, підставою для віднесення витрат за конкретний місяць до книги обліку виробництва, або до Відомості 5-М по електропостачанню виступають:

по статті “Відрахування на соціальні заходи” — розрахунок бухгалтерії;

по статті “Амортизація” — форма 03-14 “Розрахунок амортизації основних засобів (для промислових підприємств)”;

по статті “Енергія” - “Рахунок фактура” від постачальника за спожиту електроенергію;

по статті “Роботи і послуги” — виробничий звіт по ремонтній майстерні або “Рахунок фактура” від виконавця ремонтних робіт на адресу підприємства;

по статті “Страхові платежі” — розрахунок бухгалтерії, згідно якого проводиться розподіл витрат по страхуванню, сплачених на початку року і включених до рахунку 39 “Витрати майбутніх періодів”.

За кредитом субрахунку “Електропостачання” рахунку 23 “Виробництво” в кінці кожного місяця відбувається списання витрат, пов’язаних із енергозабезпеченням підприємства на витрати конкретних його структурних підрозділів або зовнішніх споживачів пропорційно обсягів спожитої ними електроенергії, зокрема у дебет: субрахунків інших допоміжних виробництв або субрахунку “Основне виробництво” рахунку 23 “Виробництво”, рахунків 91 “Загально-виробничі витрати”, 92 “Адміністративні витрати”, 93 “Витрати на збут”, 949 “Інші витрати операційної діяльності” (витрати обслуговуючих виробництв), 90 “Собівартість реалізації” [10].

Собівартість 1 кіловат-години визначають по усьому електропостачанню, тобто, включають вартість і кількість кіловат-годин, отриманих як від власної електростанції, так і тих, які надійшли із централізованої електромережі. Собівартість визначається шляхом ділення всіх витрат по дебету субрахунку “Електропостачання” на загальну кількість спожитої електроенергії у кіловат-годинах.

Одним із видів допоміжних виробництв є теплопостачання. На субрахунку «Теплопостачання» рахунку 23 «Виробництво» здійснюється облік витрат, пов'язаних із утриманням котельних, водонапірних агрегатів по подачі тепла (забезпечення власними силами), а також облік кількості і вартості гектокалорій тепла, яке надійшло від постачальних організацій. Облік по даному субрахунку в цілому відповідає порядку, викладеному по субрахунку «Електропостачання».

На нашу думку, для покращення обрахунку в обліку, було б краще ввести до рахунку 23 «Виробництво» додаткові субрахунки відповідно до нових об'єктів енергозбереження наприклад:

- 23.2.1 Біоенергетика.
- 23.2.2 Вітроенергетика.
- 23.2.3 Гідроенергетика.
- 23.2.4 Геотермальна енергія.
- 23.2.5 Енергія довкілля.
- 23.2.6 Енергія сонця.

Суму витрат, пов'язаних із теплозабезпеченням підприємства, в кінці кожного місяця списують із субрахунку «Теплопостачання» рахунку 23 «Виробництво» на витрати конкретних його структурних підрозділів або зовнішніх споживачів пропорційно кількості спожитих ними гектокалорій тепла.

На субрахунку «Інші допоміжні енергосилові виробництва» рахунку 23 «Виробництво» здійснюється облік витрат по інших допоміжних енергосилових виробництвах, таких, як: забезпечення стиснутим повітрям, паром, газопостачання і т. ін. Вказані допоміжні виробництва обслуговують різні потреби підприємства в залежності від його технологічних особливостей. На кожний із зазначених видів допоміжних виробництв відкривається у складі субрахунку «Інші допоміжні енергосилові виробництва» окремий аналітичний рахунок. Облік витрат здійснюється за номенклатурою статей у порядку, наведеному по електропостачанню. Списання витрат інших допоміжних енергосилових виробництв проводиться на підрозділи підприємства (споживачів тих чи інших послуг) щомісяця на підставі даних відповідних лічильників або пропорційно коефіцієнтів щодо їх розподілу, які затверджуються на підприємстві.

Висновок. Із всього викладеного на нашу думку: найбільш актуальні відновлювані види енергії для наших підприємств є: біоенергетика, вітроенергетика, енергія сонця, енергія довкілля, гідроенергетика, геотермальна енергія. Одним із основних нормативних документів, який регулює облік на енергетичних підприємствах є Закон України «Про енергозбереження». Основними документами, які використовуються при веденні бухгалтерського обліку в енергетичній сфері є: первинні документи («Табель обліку робочого часу», «Акт списання малоцінних та швидкозношуваних предметів»), облікові реєстри (Журнал-ордер, Відомість 5-М), з яких в кінці звітної періоду складається фінансова звітність, ці дані відображаються у 2 розділі активів балансу та у звіті про фінансові результати. Доцільно було в для кожного виду відновної енергії ввести нові субрахунки до рахунку 23.2. Організована таким чином система обліку, більш достовірно дозволить подавати інформацію про витрати на відновлювану енергію підприємства.

---

1. Войтюк С.Д. Питання екології відновлюваних джерел енергії / С.Д. Войтюк // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2010. – Вип. 144, Ч.1. – С. – 117 – 125.
2. Геотермальна енергетика України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.esco-ecosys.narod.ru/2005_11/art07_30.htm.
3. Гребенюк Г.В. Сучасний стан та перспективи розвитку геотермальної енергетики в Україні / Г.В. Гребенюк, К.О. Кузнєцова // Вісник КТУ. – 2010. – Вип. 26.
4. Енергетична безпека України в Чорноморському регіоні. Аналітична доповідь /О.Л. Михайлюк, О.Є. Калашникова; за ред. О.О. Воловича. - Одеса: Фенікс, 2011. – 55 с. Новітні технології транспортування нафти і газу ISSN 1993—9965. Науковий вісник ІФНТУНГ. 2012. № 2(32).
5. Ігнатенко М. Нвер Мхітарян: «Перспектива енергетично незалежної держави варта зусиль» / М. Ігнатенко // [Електронний ресурс] Щоденна всеукраїнська газета "День", №46-47, п'ятниця, 16 березня 2012. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/225221>.
6. Кудря С. Відновлювана енергетика в Карпатському регіоні /С. Кудря, О. Пепелов // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.unido.org/fileadmin/media/documents/pdf/Energy_Environment/carpathians_session4_7.pdf
7. Кудря С. О. Використання енергії відновлювальних джерел в агропромисловому комплексі України / С. О. Кудря, В. М. Головка, Л. В. Яценко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. - 2010. – Вип. 153. - С. 93-99.
8. Кужельний М.В. Організація обліку: підручник / М.В. Кужельний, С.О. Левицька. – К.: Центр учбової літератури, 2010 – 352с.
9. Кужельний М.В. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / М.В.Кужельний, В.Г.Лінник. – К.:КНЕУ, 2001. – 334 с. 5.
10. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Підручник. - 3-3 тє вид., перероб.і доп.- Київ: Вид-во "Центр учбової літератури", 2009.-670с.
11. Логінов Я. Чи буде в Україні "Блакитна лагуна?"/ Я. Логінов // [Електронний ресурс] "Дзеркало тижня", №38, 07 жовтня 2006. – Режим доступу: http://dt.ua/articles/48006?articleslug=chi_bude_v_ukrayini_blakitna_laguna&rubic=40.
12. Міжнародна промислова конференція «Біопаливо. Україна – 2009». [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://agroua.net/news/news_26125.html
13. Палійчук У. Ю. Енергозабезпечення національного господарства: геотермальна енергетика та перспективи її розвитку нафтогазовидобувним комплексом України / У. В. Палійчук // «Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості». – 2011. - №2(4). – С. 12 – 16.
14. Про енергозбереження: Закон України від 1 липня 1994 р. (із змінами і доп. Закону від 9 квітня 2015 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1994.- №30. – Ст.283.
15. Свірко С.В. Організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах : навч. посібник /С.В.Свірко. – К.: КНЕУ, 2004. – 380 с.

REFURBISHABLE TYPES OF ENERGY OF XXI OFCENTURY. BUT THEIR REFLECTION IS IN RECORD-KEEPING OF ENTERPRISES

Kochut Iryna

*Ivan Franko National University of Lviv,
Prospekt Svobody 18, UA – 79008, Ukraine*

In the article information is exposed about the refurbishable types of energy in the XXI century and its reflection in the system of record-keeping. It is described where it is possible to develop these kinds on the territory of Ukraine. Important is that not input of energy keeping technologies. That's why the important thing is passing to the new types of technologies was under taken by the state.

Keywords: information, energy, savings, account, use, kinds, enterprises, resources, introductions, uses.

ВОССТАНАВЛИВАЮЩИЕ ВИДЫ ЭНЕРГЕТИКИ XXI ВЕКА И ИХ ОТРАЖЕНИЕ В БУХГАЛТЕРСКОМ УЧЕТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

Кочут Ирина

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко
79008 г. Львов, проспект Свободы, 18*

В статье раскрыта информация о восстанавливаемых видах энергетики XXI века и их отражение в системе бухгалтерского учета. Описано где можно развивать эти виды на территории Украины. Важным является то, что некаждое предприятие имеет достаточное количество ресурсов для ввода энергохранящих технологий. Важным есть то, чтобы на новые виды техноголий взяло на себя государство.

Ключевые слова: информация, энергосбережение, учет, виды, предприятия, энергия, ресурсы, внедрения, использования.